זרע קישואין שנים זרע דילועין שנים זרע פול המצרי שנים (א) אחגב חי טהור כל שהוא מת כגרוגרת צפורת כרמים בין חיה בין מתה כל שהוא שמצניעין אותה לרפואה ר' יהודה אומר אף המוציא חגב חי טמא כל שהוא שמצניעין אותו לקטן לשחוק בו: **גמ'** ורמינהי זבל וחול הדק כדי לזבל קלח של כרוב דברי ר"ע וחכמים אומרים כדי לזבל כרישא אמר רב פפא הא דזריע הא דלא זריע לפי שאין אדם טורח להוציא נימא אחת לזריעה: זרע קישואין: ת"ר המוציא גרעינין אם לנטיעה שתים אם לאכילה כמלא פי חזיר וכמה מלא פי חזיר אחת אם להסיק כדי לבשל ביצה קלה אם לחשבון שתים אחרים אומרים חמש ת"ר המוציא שני נימין מזנב הסוס ומזנב הפרה חייב שמצניעין אותן לנישבין מקשה של חזיר אחת צורי דקל שתים תורי דקל אחת: ציפורת כרמים בין חיה בין מתה כל שהוא: מאי ציפורת כרמים אמר רב פליא ביארי אמר אביי ומשתכח בדיקלא דחד נבארא ועבדי לה לחוכמא אכיל ליה לפלגא דימיני' ופלגא דשמאליה רמי לה בגובתא דנחשא וחתים לה בשיתין גושפנקי ותלי לה באיברא דשמאלא וסימניך אלב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו וחכים כמה דבעי וגמר כמה דבעי ואכיל ליה לאידך פלגא דאי לא מיעקר תלמודו: ר' יהודה אומר אף המוציא כו': ותנא קמא סבר לא מאי טעמא דילמא אכיל ליה אי הכי טהור נמי דהא רב כהנא הוה קאים קמיה דרב והוה קמעבר שושיבא אפומיה אמר ליה שקליה דלא לימרו מיכל קאכיל ליה וקעבר משום בבל תשקצו את נפשותיכם אלא דילמא מיית ואכיל ליה ורבי יהודה אי מיית קטן מיספד ספיד ליה:

הדרן עלך אמר רבי עקיבא

המצניע דלזרע ולדוגמא ולרפואה והוציאו בשבת חייב בכל שהוא וכל אדם אין חייב עליו אלא כשיעורו חזר והכניסו אינו חייב אלא כשיעורו: **גמ'** למה ליה למיתני המצניע ליתני המוציא לזרע ולדוגמא ולרפואה חייב בכל שהוא אמר אביי הכא במאי עסקינן הכגון שהצניעו ושכח למה הצניעו והשתא קא מפיק ליה סתמא מהו

רש"י

זרע קישואין. תפוז הוא וחייב בשני גרגרין: **המוציא חגב חי** (ב) **כל שהוא.** שמצניעין אותו לקטן לשחק בו כדמפרש רבי יהודה בסיפא דמתני': **מת.** הרי הוא כשאר אוכלין וחייב בכגרוגרת: **ציפורת כרמים.** לקמיה מפרש מאי היא ומאי רפואתו: **שמצניעים אותו לקטן כו'.** ות"ק מהאי טעמא נמי מחייב ליה בחגב טהור ומיהו אטמא פליג דלא מצנעי ליה לשחק דילמא אכיל ליה כדלקמן: **גמ' כדי לזבל.** אלמא זרע הבא מגרעין אחד חשיב: **הא דזריע.** מאחר שהן זרועין חשיב כל אחד ואחד ואדם טורח לזבל אחד מהם אבל דלא זריע אין אדם טורח לזרוע גרגיר אחד: **המוציא גרעינין.** גרעיני תמרה: **ביצה קלה.** כגרוגרת מבילה שהיא קלה לבשל וזו של תרנגולת: **לחשבון.** כמו שנותנים לסימן עדות (ג) לכל דינר פשוט: **אחרים אומרים ה'.** דעד ד' כללות חשיב אינים ולא מינכר ואין צריך לתת סימן אבל חמש מינכר ומותיב סימנא לכולהו: **לנישבין.** לצוד עופות ובלע"ז ליצ"ש: **מקשה של חזיר.** נימין קשין שבשדרה של חזיר: **אחת.** דחזיא לאושכפי לתת בראש המשיחה של תפירה: **צורי דקלים.** נצרים קלופים לעשות סלים: **שתים.** לשתי בתי נירין: **תורי דקל.** דקין מצורי והן מן הסיב הגדל סביבותיו ולא ידעתי למאי חזו[ה]: **פיילי ביירי.** כך שמו: **ומשתכח בדיקלא דחד נבארא.** בדקל בחור שלא נכרך עדיין אלא בסיב א' שגדל סביבותיו וכורכו: **לחוכמא.** לפתוח[ב] הלב: **גובתא.** קנה: **שיתין.** לאו דוקא אלא מכסהו כסויין הרבה כגון זפת וטעוה על גבה ואדמה[ט]: **גושפנקי.** חותמות: **ותלי ליה באיברא דשמאל'.** בזרוע השמאלי: **וסימן לב כסיל.** כגון זה שצריך לפקח לב לשמאלו: **ואכיל לאידך פלגא.** בתר דאחכים: **ואי לא.** אכיל ליה אלא שדי ליה: **מיעקר תלמודו.** וחכמתו שלמד על ידו נעקר ממנו: **ות"ק סבר.** חגב טמא לא מצנעי ליה לקטן לשחק: **דילמא אכיל.** ואפי' למאן דאמר[ו] קטן אוכל נבלות אין ב"ד מצווין עליו להפרישו מודה הוא דלא יהבינן ליה בידים דתניא (יבמות דף קיד.) לא תאכלום[ז] לא תאכילום להזהיר גדולים על הקטנים: **אי הכי טהור.** חי נמי דילמא אכיל ליה ואי משום דאין בו איסור אבר מן החי דחגב אין טעון שחיטה אית ביה מיהא משום בל תשקצו[ג] במסכת מכות (דף טז:) כדרב כהנא כו': **שושיבא.** מין חגב טהור: **אלא.** לאו משום דחיים דילמא אכיל לי' חי אלא דילמא מיית ואכיל לי' וקאכיל טמא אבל טהור ש"ד: **מיספד ספיד** ליה. תינוק ולאו אורחיה למיכליה:

הדרן עלך א"ר עקיבא

המצניע בכל שהוא. דהא אחשביה: **אלא כשיעורו.** בכל אחד שיעור המפורש לו בזרעונין חמשה זרע קישואין או דילועין או פול המצרי שנים[כ] ובשאר דברים כגון יין או אוכלין או גמי כשיעור המפורש בכלל גדול ובהמוציא: **חזר והכניסו.** זה שהצניע פחות מכשיעור והוציאו אם חזר ונמלך שלא לזורעו והכניסו: (ד) **אינו חייב.** בהכנסה זו אלא אם כן יש בו שיעור שלם דכיון דנמלך עליו שלא לזורעו ביטל מחשבתו והרי הוא ככל אדם: **גמ' ליתני המוציא** זרע בכל שהוא חייב. ואף על גב דלא אצנעיה מעיקרא להכי דהא דבעינן שיעורא היינו טעמא כדאמרן[ט] שאין אדם טורח להוציא נימא אחת לזריעה הלכך מוציא סתם פטור עד שיהא בו שיעור אבל זה שהוציא נימא אחת לזריעה בהדיא גלי דעתיה דטרח ואחשביה: **אמר אביי.** ודאי מוציא לזריעה חייב ואף על גב דלא אצנעיה מעיקרא ומתניתין דבעי מצניע במוציא סתם קאמר כגון שטלטלו מבית לבית דאינו חייב אלא משום דאחשביה בהצנעתו ואם תאמר כבר שנו בכלל גדול (עה:) (ה) כל שאינו כשר להצניע אינו חייב אלא מצניעו הא מצניע חייב[י] הכא במאי עסקינן דאיצטריך למתנייה כגון שהצניעו האי מצניע לזרע או לדוגמא ושכח למה מצניעו והשתא מפיק ליה סתמא לטלטלו מבית לבית: מהו

תוספות

אם לנטיעה שתים. פי' אותם שהם ראויים לנטיעה[ז] אי נמי כלומר במקום שרגילין לנוטען והוי סתמא לנטוע דאי במוציא ממש לנטיעה הא אמר בריש פ' המצניע (לקמן צא.) מחייב היה ר' מאיר במוציא חטה א' לזריעה: **שמצניעין** אותו לחזיר. פירוש שראוי ליתן לעובד כוכבים או למכור לו אבל ישראל אסור לגדל חזיר[ח]:

דלא לימרו מיכל קא אכיל ליה ועבר משום בל תשקצו. אומר רשב"א דמשמע מכאן דחגב טהור אין טעון שחיטה מדלא קאמר דלא לימרו דקאכיל ליה בלא שחיטה ועוד דת"ק קאמר בסמוך בחגב חי טמא דילמא מיית ואכיל ליה ובטהור לא חייש והיינו משום דמותר בלא שחיטה ובתוספתא דמסכת תרומות[ל] תניא אוכל אדם חגבים בין חיין בין שחוטין[מ] ואע"ג דאסור לאכול חי משום בל תשקצו מ"מ מותר לחתוך ממנו אבר ולאוכלו על ידי רחילה ואין בו משום אבר מן החי ורש"י הביאו באלו טרפות (חולין דף סו.) מה"ג דמפיק חגבים אין טעונין שחיטה מדכתיב ואת כל[נ] נפש החיה הרומשת במים אלו דגים ואת כל[ז] נפש השורצת אלו חגבים מדכתיב חגבים אחר דגים משמע דאין טעונין שחיטה כדגים[ע] ואפילו עוף הוה פטרינן ליה בולא כלום אי לאו דהוקש לבהמה כדאמר בהשוחט (שם כז:)[פ]:

ועובר משום בל תשקצו. משמע דשושיבא שרי ואומר ר"ת דבפ"ב דמס' ע"ז (דף לז.) גבי איל קמצא דמפרש רב פפא דהיינו שושיבא ורב חייא בר אשי אמר משמיה דעולא סוסבל וקאמר התם דבראשו ארוך היינו שושיבא כ"ע לא פליגי דאסור ל"ג דאסור אלא גרס כ"ע לא פליגי דשרי דהכא משמע דשושיבא שרי ולית ביה אלא משום בל תשקצו וסתם מתניתין דפרק אלו טריפות (חולין דף סה:) שרי ראשו ארוך לכך נראה לר"ת דגרס כ"ע לא פליגי דשרי[צ]:

הדרן עלך א"ר עקיבא

המצניע וכל אדם אין חייבין עליו אלא כשיעורו. תימה לר"י דאמאי איצטריך למיתני ליה הא תנא ליה חדא זימנא בפרק כלל גדול (לעיל דף עה:) (ו) ושאינו כשר להצניע אינו חייב אלא המצניע[ק]:

מתקיף

עין משפט נר מצוה

מ א מיי' פי"ח מהלכות שבת הלכה יח:
מא ב שם הלכה ז:
מב ג שם הלכה יג:
א ד ה מיי' שם הלכה כ כא:

רב נסים גאון

זרע פול המצרי שנים. פול המצרי הוא אל לוביה בלשון ישמעאל והן דמות פולים קטנים ביותר ובאמצעיתן שחור תמצא דבר זה מפורש בתלמוד (ירושלמי כלאים פ"ח) כלאים פול המצרי כד דהוא רטיב אינון צווחין ליה לובי כד דהוא נגיב אינון צווחין ליה פול המצרי: **דהא רב כהנא הוה קאי קמיה דרב והוה קא מעבר שושיבא אפומיה.** שושיבא הוא ממיני ארבה וביאור דבר זה במסכת ע"ז בפרק אין מעמידין (דף לז) מאי איל קמצא רב פפא אמר שושיבא:

סליק פרק אמר רבי עקיבא

רבינו חננאל

וכי תנן זרע קישואין שנים וזרע דלועין שנים זרע פול המצרי שנים רמינן עלה למה לי שנים במעה אחת ליחייב דהא לענין זבל וחול הדק כדי לזבל כרישה אחת. **אמר רב פפא** כד זריע מזבל אפילו בחטה אחת לפיכך חייב על זבל שיש בו שיעור לזבל אחת אבל לזרוע בתחלה אין אדם טורח להוציא נימה אחת לזריעה: (א) **אירא** ונקרא עירא בלשון ארמי (אוררא) [אודרא] והוא כמין מוך חתיכה קטנה מן הצמר או מן הפשתן או מן צמר של גפנים שאורגין אותן בתוך מטפחות (ספג כמו) [של] מילת נקראת בל' ישמעאל כמל והרבה צובעין אותן. **צורי דקל ותורי דקל.** (בול שמענן) צורי דקל הוצין שחולקין אותן לשנים וג' וארבעה וקולעין אותן או שמלפפין אותן ועושין אותן כמין חבל. **תורי דקל.** קליפי חריות והיינו ריתא (ב) (דהוה הים רב הונא בו) ויש שפידשוהו נבארא שהוא ליף בלשון ישמעאל ולא דמי כי נבארא סיב נקרא. **צפורת כרמים.** ממיני חגבים. **רבנן סברי** חגב חי [טהור] כל שהוא מפני שמצניעין אותו לקטן לשחק בו כדכתיב התשחק בו כצפור ותקשרנו לנערותיך אבל חגב מת כאוכלין דמי ושיעורו כגרוגרות ודווקא טהור. **ור' יהודה סבר** אף טמא חי כל שהוא. ואמרינן ת"ק מ"ט לא אמר חגב חי טמא כל שהוא אמר לך ת"ק לא רגילי אינשי להצניע חגב טמא לקטן לשחק בו דלמא אתי למכליה. **ואקשי'** חגב חי טהור נמי לא ליהבו ליה לקטן דלמא אתי למכליה כשהוא חי ואית ביה משום בל תשקצו דהא רב קאמר ליה לרב כהנא לא תעבר שושיבא אפומך דלא לימרו קא אכיל ליה וקא עבר משום בל תשקצו ושושיבא הוא איל קמצא וכבר העידו על איל קמצא דהוא דכן. **אמרי לך רבנן** לא רגיל סתם קטן למיכל דבר חי והאי דלא יהבי ליה לקטן חגב חי טמא לשחק בו לאו דלמא אכיל ליה כשהוא חי אלא דילמא מאית ואכיל ליה. **ור' יהודה סבר** סתם קטן כשהוא משחק בחגב חי או מאית בין טהור הוא בין טמא הוא קשי ליה ומיספד ספיד ליה אבל מיכל לא אכיל ליה: הדרן עלך אמר ר"ע

פ"י המצניע. כבר מפורש בפירקא קמא כל שאינו כשר להצניע ואין מצניעין כמוהו אם הוציאו בשבת אין חייב עליו אלא המצניעו והשתא אתא ופריש המצניע כלום בחול שאינו כשיעור הוצאה לזרע או לדוגמא או לרפואה והוציאו בשבת חייב עליו בכל שהוא ואלמלא שהצניעו לא היה חייב עליו ואחרים שלא הצניעוהו אין חייבים עליו אלא כשיעורו. **למה לי**

מסורת הש"ס עם הוספות

א) עיין חולין סה. (רש"ש), ב) לעיל עט. פ:, ג) [לעיל דף עט.], ד) [תוספתא פרק ט], ה) עיין תוס' ב"ק צב: ד"ה שיתין (ב"ש), ו) יבמות קיד., ז) ויקרא יא מב, ח) לעיל במשנה בעמוד זה, ט) לעיל בעמוד זה, י) עיין תוס' לעיל פ. ד"ה אם לרפואה (ב"ש), כ) ב"ק עט:, ל) [פ"ט], מ) חולין כז: (ב"ש), נ) [וע"ע תוס' ע"ז לה. ד"ה לעולם ותוס' חולין סו. ד"ה במאי].

הגהות הב"ח

(א) גמ' פול המצרי שנים המוציא חגב: (ב) רש"י ד"ה המוציא חגב חי טהור כל שהוא: (ג) ד"ה לחשבון וכו' לסימן לכל כצ"ל ותיבת עדות נמחק:

פרק י

(ד) רש"י ד"ה חזר והכניסו וד"ה אינו חייב הד"א: (ה) ד"ה אמר אביי וכו' בכלל גדול וכל שאינו כשר להצניע ואין מצניעין כמוהו אינו חייב כצ"ל והד"א עם ד"ה מהו דתימא וד"ה בטלה וד"ה קמ"ל דכל: (ו) תוס' ד"ה המצניע וכו' בפ' כלל גדול וכל שאין כשר להצניע ואין מצניעין כמוהו אינו חייב:

גליון הש"ס

גמ' אי הכי טהור נמי. עי' משנה למלך פרק י"ז הלכה כז מהל' מ"א: רש"י ד"ה תורי כו' ול"י כו'. עי' ברכות דף כה ע"ב ברש"י ד"ה מאן שמעת ליה:

תורה אור השלם

א) לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ: [קהלת י, ב]

ב) אַל תְּשַׁקְּצוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ וְלֹא תִטַּמְּאוּ בָּהֶם וְנִטְמֵתֶם בָּם: [ויקרא יא, מג]

הגהות וציונים

א] [ובערוך ערך תר כתב דחזי לתפור פי דלעת ע"ש] (גליון): ב] דפו"י לפקח (ונכון כמו בד"ה וסימן, דק"ס): ג] משום בל תשקצו דמאים הוא דכל דבר מיאום אית בי' משום בל תשקצו כדאיתא במס' מכות וכו' כצ"ל (גליון) מהרש"ל: ד] עיין גנזי יוסף וז"ל לכאורה אינו מובן דמקשה וא"ת וסיים בתירוץ הגמ' לכן נ"ל שבא לפרש תירוץ הגמ' דמוקי ששכח למה הצניע דלכאורה היה די לומר דמעיקרא הצניעו והשתא מפיק ליה סתמא לכן פירש רש"י דלא רצה לתרץ כן דבכה"ג מתניתין היא בפרק כלל גדול וע"כ מיירי כאן בשכח כתירוץ הגמ' עכ"ל: ה] צ"ל מתים כ"ה בתוספתא שם ה"ו וכן העתיקו התוס' חולין סו ע"א ד"ה במאי (דבש תמר): ו] צ"ל וכל (רש"ש): ז] צ"ל ולכל (רש"ש): ח] [בחולין סה ע"ב כתבו וכן מצא בספר ישן ובע"ז לז ע"ב ד"ה בראשו כתבו וגי' זו נמצאת בכפי' ר"ח] (גליון): ט] ועיין תוס' יו"ט מיישב תמי' זו (גליון):

ליקוטי רש"י

פול המצרי. מין קטנית [וסמו] פאזול"א [מנחות ל:]. **ציפורת כרמים.** מין ארבה דאין לו גבמת [חולין סה.]. **כרישא.** קפלוט ושיעוריה זוטר משל כרוב [לעיל פ:]. **הא דזריע.** דקלא אחד חשוב. **נימא.** גלעינין [שם עט.]. **ביצה קלה.** ככר מפורש (לעיל פ:) שזה בילת תרנגולת שהיא קלה לבשל ולא בשיעור כל בילה שיעורו אלא כגרוגרת מבילה קלה [שם פט:]. שהיא קלה לבשל מכל הבילים ושיעורו חכמים זו בילת תרנגולת [ביצה לט.]. **לנישבין.** לשמות ומכמורות [ב"מ פה:]. פחים [ב"ק עט:]. לצוד חיה ועוף [לעיל יז:]. **צורי דקל.** סיב הגדל סביב הדקל וכרוך עליו [סוטה ז:]. ורדים שגדלין סביב הדקל [סוטה יד.]. **נבארא.** סיב שגדל ומתגלגל סביב הדקל כעין ויגיל"א של גפנים [עירובין נח.]. **שושיבא.** מין חגב ולראשו ארוך [ע"ז לז. ועיין בתוס' שם:]. **וכל אדם אין חייב עליו אלא כשיעורו.** ואע"פ שהוכשר לזה והצניעו [לקמן צא.]. **דלגביה** לאו מלאכה היא [לעיל עה:].

חשק שלמה על רבינו חננאל א) דברי רבינו אלו עד תי' והרבה צובעין אותו שייך לגע"א על הא דתניא שם המוציא שרוין כדי לגמוע בהן דוגמא לאירא: ב) נראה דל"ל דהוי תגר רב הונא ביה וכיון רבינו לדעת הש"ס דמגילה (כו ע"ב) ר"ה הוה אסר ריתא מי' ע"ש ועי' בערוך ערך תר התשיעי ותבן למקן ולכוון את דברי רבינו ז"ל:

מהו דתימא בטולי בטלה מחשבתו קמ"ל כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה אמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה רבי מאיר אף במוציא חטה אחת לזריעה פשיטא כל שהוא תנן מהו דתימא כל שהוא לאפוקי מגרוגרת ולעולם ◦עד דאיכא כזית קמ"ל מתקיף לה רב יצחק בריה דרב יהודה אלא מעתה חישב להוציא כל ביתו הכי נמי דלא מיחייב עד דמפיק לכוליה התם בטלה דעתו אצל כל אדם: וכל אדם אין חייבין עליו אלא כשיעורו: מתניתין דלא כרבי שמעון בן אלעזר [א] דתניא כלל א"ר שמעון בן אלעזר כל שאינו כשר להצניע ואין מצניעין כמוהו והוכשר לזה והצניעו ובא אחר והוציא נתחייב זה במחשבתו של זה אמר רבא אמר רב נחמן הוציא כגרוגרת לאכילה ונמלך עליה לזריעה אי נמי לזריעה ונמלך עליה לאכילה חייב פשיטא זיל הכא איכא שיעורא וזיל הכא איכא שיעורא מהו דתימא בעינן עקירה והנחה בחדא מחשבה והא ליכא קמ"ל בעי רבא הוציא חצי גרוגרת לזריעה ◦ותפחה ונמלך עליה לאכילה מהו את"ל התם הוא דמיחייב דזיל הכא איכא שיעורא וזיל הכא איכא שיעורא [א] הכא כיון דבעידנא דאפקה לא הוה ביה שיעור אכילה לא מיחייב או דילמא כיון דאילו אישתיק ולא חשיב עליה מיחייב אמחשבה דזריעה השתא נמי מיחייב ואת"ל [א]כיון דאילו אישתיק ולא חשיב עליה מיחייב אמחשבה דזריעה [ב]השתא נמי מיחייב הוציא כגרוגרת לאכילה ◦וצמקה ונמלך עליה לזריעה מהו הכא ודאי כי אישתיק אמחשבה קמייתא לא מיחייב או דילמא בתר השתא אזלינן ומיחייב ואת"ל [ג]בתר השתא אזלינן ומיחייב הוציא כגרוגרת לאכילה וצמקה וחזרה ותפחה מהו יש דיחוי לענין שבת או אין דיחוי לענין שבת [ד]תיקו: בעא מיניה רבא מרב נחמן [ה]זרק כזית תרומה לבית טמא מהו למאי אי לענין שבת כגרוגרת בעינן אי לענין טומאה כביצה אוכלין בעינן לעולם לענין שבת ◦וכגון דאיכא פחות מכביצה אוכלין והאי משלימו לביצה מאי מדמצטרף לענין טומאה מיחייב נמי לענין שבת או דילמא כל לענין שבת כגרוגרת בעינן א"ל תניתוה אבא שאול אומר שתי הלחם ולחם הפנים שיעורן כגרוגרת ואמאי לימא מדלענין
יוצא

רש"י

מהו דתימא. כיון דשכח בשעת הוצאה שלא היה זכור בהצנעתו בטלה לו מחשבתו. ואין כאן לא חשיבות מחשבת הצנעה ולא מחשבת הוצאה: קמ"ל. דכל העושה סתם על דעת הראשונה עושה ובחשיבותיה קמא קאי: כל שהוא תנן. וסתם משנה רבי מאיר: לאפוקי מגרוגרת. דשאר אוכלין: אלא מעתה. למתני' בדעתיה תליא כדקאמרת משום דעל דעת ראשונה מחשבת ליה שיעורא: חישב להוציא כל ביתו. בהוצאה אחת דלא אחשבה אלא אם כן הוציא כולה כאחד: הכי נמי. דכי אפקא פורתא פורתא לא מיחייב: בטלה דעתיה. ושיעורא דחשיב לאינשי חשיב[ב]: וכל אדם אין חייבין אלא כשיעורו. ואע"פ שהוכשר לזה והצניעו: כגרוגרת. איכא שיעורא לאכילה ולהוצאה וכ"ש לזריעה דשיעורא בכל שהוא: ותפחה. ועמדה על גרוגרת קודם הנחה: ונמלך עליה לאוכלה. והניחה מהו: את"ל. בההיא אע"ג דעקירה והנחה לאו בחדא מחשבה הואי מיחייב: התם הוא דזיל הכא כו'. בשעת מחשבה ראשונה היה בו כשיעור למחשבתו ושיעור (א) למחשבה שניה הלכך מיצטרפי עקירה והנחה: אבל הכא בעידנא דאפקה לא הוה בה שיעור. למחשבה שניה של הנחה ולא מיצטרפי הנחה לעקירה: כיון דאילו אשתיק. בהך שניה אית בה שיעור לזריעה ומיחייב: השתא נמי מיחייב. הואיל ויש שיעור למחשבה אחרונה ובשיעור זה איכא שיעורא למחשבה ראשונה ויותר: לא מיחייב. דהא בשעת הנחה ליכא שיעור למחשבה קמייתא: בתר השתא. בתר מחשבה דהשתא אזלינן לענין הנחה: יש דיחוי. מה שחסרה בינתים אילו הנחה בההיא שעתא לא מיחייב (ב) מי אמרינן תורת דיחוי דנדחה לו מחיוב חטאת ובטלה לה עקירה וכי הדר תפחה והניחה הוי הנחה בלא עקירה: אי לענין טומאה. דמיבעיא לך אם נטמא לטמא טומאת אוכלין או לאו כביצה בעינן: והאי משלימו. שנתה אללו והשלימו וע"י הנחה זו נטמאו: מאי. מדחשיב הך זריקה לענין טומאה חשיב נמי לענין שבת כאלו הוא כגרוגרת ומיחייב או לא:
שיעורן

תוספות

מתקיף לה רב יצחק. פירש בקונטרס דפריך אאביי וקשה דאמאי נטר ליה עד הכא ואומר הרב פור"ת בשם רבינו שמואל דאדרב יהודה אבוה פריך וה"פ כיון דאמרת דמוציא חטה אחת לזריעה חייב אע"פ שאין רגילות משום דבתר מחשבתו אזלינן ה"נ כשחישב להוציא כל ביתו ניזול בתר מחשבתו ולא נחייבנו בפחות כיון דפחות מיכן אינו חשוב בעיניו ומשני התם בטלה דעתו אצל כל אדם דאין אדם שלא יהא חשוב בעיניו פחות מכן אבל הכא יש בני אדם שחשובה להם חטה אחת לזריעה:

או דילמא בתר השתא אזלינן. משמע דאי בתר השתא אזלינן ליכא למיבעיא מידי מדקאמר את"ל בתר השתא אזלינן הוציא גרוגרת לאכילה וצמקה וחזרה ותפחה מהו ולא מיבעיא ליה אקמייתא ואמאי אכתי תיבעי ליה אי הוה דיחוי אצל שבת או לא כדבעי בסמוך דהא מיד כשצמקה נדחית וי"ל דדוקא ההיא דבסמוך חשיב ליה דיחוי שנדחית בין משיעור ראשון בין משיעור אחרון אבל הכא למשיעור אחרון מיהא לא נדחית לא חשיב ליה דיחוי:

אי לענין טומאה כביצה אוכלין בעינן. ◦משמע דלא מקבל אוכל טומאה בפחות מכביצה ומה שהביא [ג] רש"י מת"כ[ד] דאוכל מקבל טומאה בכל שהוא דתניא מכל האוכל (ג) שמטמא בכל שהוא יכול יהא מטמא אחרים ת"ל אשר יאכל אוכל הנאכל בבת אחת הוי אומר זה בילת תרנגולת אומר ר"ת דאסמכתא היא דהא"נ מעשר ירק[ה] מרבינן בת"כ[ו] מוכל מעשר הארץ ולא הוי אלא אסמכתא בעלמא והא דפריך בפרק כל שעה (פסחים ד' לג:) למ"ד משקין מיבלע בליעי מהא דתנן טמא מת שסחט זיתים וענבים כביצה מכוונת טהורים ואי מיבלע בליעי אמאי טהורים ומוקי לה בענבים שלא הוכשרו לאימת קא מיתכשרי לכי סחיט להו וכי סחיט להו בציר ליה שיעוריה אתי שפיר גם לפי' הקונטרס דאע"ג דמקבל טומאה בכל שהוא מ"מ בציר ליה שיעורא מלקבל הכשר לפירוש הרב פור"ת דמפרש בשם רש"י בפ' חבית (לקמן קמה.) דאין אוכל מקבל הכשר בפחות מכביצה וטעמא משום דמאשר יאכל נפקא לן לטמא אחרים בכביצה והאי כתב אשר יבא עליו מים וכן בפרק אלו עוברין (פסחים מו.) גבי בצק שבסידקי עריבה דמפרש אביי כגון דאיכא פחות מכביצה אוכלין ונגעו בהאי בצק בפסח דאיסורו חושבו מצטרף אע"ג דבלא צירוף פחות מכביצה הוה מצי לאוקמי דנגע שרץ[ז] בכזית שבסידקי עריבה בפסח דאיסורו חושבו מקבל טומאה בשאר ימות השנה אי קפיד אין אי לא[ח] לא אלא דלענין קבלת טומאה עצמה לא נפקא לן מינה מידי דבלאו הכי אסורה משום חמץ להכי נקט לענין לטמא אחרים ומייתי רבינו תם ראיה דאין אוכל מקבל טומאה פחות מכביצה דתניא בפרק אלו עוברין (שם מד.) המקפה של תרומה השום והשמן של חולין ונגע טבול יום במקצתן פסל את כולן מקפה של חולין ושום ושמן של תרומה ונגע טבול יום במקצתן לא פסל אלא מקום מגעו והוינן בה מקום מגעו אמאי פסל והא לא הוי כביצה ורש"י ל"ג הכי אלא גריס והא בטל ברובא ומפרש דהכי פריך מקום מגעו אמאי פסול והא בטל שום ושמן אגב מקפה דהא משום הכי קתני ברישא פסל את כולן ואין נראה למחוק הספרים ועוד נהי דבטלי ברישא להחמיר להקל לא אמרינן דבטלי ועוד דלא שייך למימר דבטלי השום והשמן כיון שהן בעין מדקתני לא פסל אלא מקום מגעו ועוד (דתניא בתוספתא[ט]) בד"א בזמן שהיא גוש בקערה משמע שהן בעין ואין להאריך ורש"י חזר בו בכריתות (דף כא.) וגבי פרה מיטמא טומאת אוכלין (חולין דף פב.) והא דאמר בפ"ק דחולין (דף כג:) התורה העידה על כלי חרס אפילו מלא חרדל לאו דוקא חרדל אלא כלומר מלא בילים ומשום דבחרדל איכא טובא ראשון ושני כו' ומקבל טומאה מדרבנן נקט ליה[י]:

אי לענין שבת כגרוגרת בעינן. הוה מצי למיפרך אמאי נקט זרק ואמאי נקט תרומה ולבית טמא: **כגון** דאיכא פחות מכביצה אוכלים כו'. אור"י דלהכי נקט זרק דהשתא בהדי הדדי קא אתיין דלא מחייב לענין שבת עד דנח כדאמר בפרק המוציא (לעיל דף פ.) תוך ג' לרבנן בעיא הנחה על גבי משהו אבל מכניס מכי אתי תוך ג' איכא איסור שבת ואיסור טומאה ליכא עד דמצטרף ולא אתון

ב א מיי' פי"ח מהל' שבת הלכה טו:
ג ב מיי' שם:
ד ג מיי' שם:
ה ד מיי' שם הל' כז:
ו ה מיי' שם:

רב נסים גאון

פ"י למאי אי לענין שבת כגרוגרת בעינן אי לענין טומאה כביצה אוכלין בעינן. אימא כגרוגרת להוצאת שבת הא אמור בכמה מקומות במשנה (דף עו) המוציא אוכלין כגרוגרת והרבה כזה ואסמכתא דילה מקרא דכתיב (דברים ח) ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ואמרו תאנה כגרוגרת להוצאת שבת וכביצה לענין טומאת אוכלין בתורת כהנים [פ' שמיני] אוכל יטמא מלמד שהוא מיטמא בכל שהוא א) ת"ל אשר יאכל הא אינו מיטמא אלא בכביצה. ובפרק יום הכפורים (יומא פ) תניא ר' אומר כל איסורין שבתורה בכזית חוץ מטומאת אוכלין כו' וטומאת אוכלין מנלן דאמר ר' אבהו אמר ר' אלעזר אמר קרא (ויקרא יא) מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול לאוכלו בבת אחת ושיערו חכמים שאין בית הבליעה מחזיק יותר מביצת תרנגולת והזכרנו דבר זה בברכות (ופי אל) משנה במסכת מעילה בפרק קדשי מזבח (דף יז) שנינו כל האוכלין מצטרפין לפסול את הגויה בכחצי פרס ומזון ב' סעודות לעירוב וכביצה לטמא טומאת אוכלין וכגרוגרת להוצאת שבת וככותבת ליום הכפורים:
התם

חשק שלמה על רב נסים גאון

א) יכול יטמא לאחרים בכ"ש.

רבינו חננאל

למיתנא המצניע לזרע ליתני המוציא לזרע. פי' הכי קאמר אמאי לא תנן המוציא לזרע או לדוגמא או לרפואה מה שהצניעו לכך חייב עליו כל שהוא ומ"ט אדכרה למחשבה באצנעה ולא אדכרה בהוצאה והאדרינן. אמר אביי הכא במאי עסקינן כגון שהצניעו ושכחו למה הצניעו וקא מפיק ליה בסתמא. פי' אמרינן דלא אכפת לן מאי קא מכוין בשעת הוצאה בין קא מכוין להוציאו לאותו דבר שהצניעו לו ובין אפקיה בסתמא כיון דמעיקרא הצניעו לאחד מג' דברים הללו או כיוצא בהן אע"פ ששכח למה הצניעו והוציאו בסתם חייב. ולא תימא בטולי מבטלא למחשבתו אלא כל העושה על דעת מחשבתו ראשונה הוא עושה. אמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה רבי מאיר אף במוציא חטה אחת לזריעה. פי' הני מילי לענין המצניע אפילו הצניע חטה אחת והוציאה

[חייב] וההיא דתנן באידך פירקין זרעוני גינה פחות מגרוגרת ותנן זרע קישואין ודלועין ופול המצרי שנים שיעורין דעלמא דלאו למצניעין שאין אדם מוציא נימה אחת לזריעה אבל המצניע אפי' אחת חייב עליה. **וכל אדם** שהוציאו סתם בשלא הצניעו אינו חייב עליו אלא כשיעור אע"פ [שהצניע הראשון] ואינו מתחייב במחשבת הראשון ומתניתין דלא כרבי שמעון בן אלעזר אבל אם הוציאו השני מדעת המצניע הראשון חייב. **ואם** הוציא כגרוגרת שהוא כשיעור הוצאה [לאכילה] ומעיקרא היתה מחשבתו לאכילה ונמלך עליה לזריעה או לזריעה ונמלך עליה לאכילה חייב ולא אמרינן צריך שתהא עקירה והנחה בחדא מחשבה. **ובעי דרבא לא איפשיטו**. הוציא חצי גרוגרת לזריעה ותפחה והויא כגרוגרת ונמלך עליה לאכילה בעידנא דעקירה הוה מחייב אמחשבתו הואי ובעידנא דהנחה נמי שיעורא היא למחשבתו שבאותה שעה ואילו אשתיק ולא חשיב עליה מחייב אמחשב' דזריעה השתא נמי מחייב. **הוציא כגרוגרת לאכילה** והיתה כשיעור בשעת עקירה וכשצמקה וחסרה נמלך עליה לזריעה דמחייב עליה נמי בשעת הנחה ובתר השתא אזלינן ומחייב אבל אם הוציא כגרוגרת לאכילה וצמקה וחזרה ותפחה ועדיין מחשבתו כדהות אע"פ דבעת עקירה יש בה כשיעור כיון שחסרה בין כך וכך מספקא לן יש דחוי אצל שבת או אין דחוי אצל שבת וקיימא בתיקו. ועקר דהא מלתא דכולה עקירה והנחה במחשבה דאיסורא דקאמרינן (לעיל ד' ה' ב') אמר רב ספרא א"ר אמי א"ר יוחנן המפנה חפצים מזוית לזוית ונמלך עליהן [והוציאן] פטור שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך ומפרשא נמי בגמ' דואלו נערות. **בעא מיניה רבא מרב נחמן זרק כזית תרומה לבית טמא מהו**. (ורמי) כגון שזורק מרה"ר לרה"י אי נמי מרשו' היחיד לרה"ר ורשות הרבים באמצע [ושאלינן] למאי קא בעי רבא הא בעיי אי לענין שבת כגרוגרת בעינן שאם הוציא אוכלין פחות מכגרוגרת פטור אי לענין טומאה כביצה אוכלין בעינן שאם טימא תרומה פחות מכביצה פטור האי כזית לענין מאי קא מיבעי ליה לרבא. **ואהדרינן לעולם לענין שבת** וכגון שזרק לאותו בית טמא תרומה פחות מכביצה ואיתא התם חרק עכשיו כזית שהוא משלימו לההוא דאיתיה התם לכביצה מאי מדמצטרף לענין טומאה קא מחייב עליה נמי לענין שבת ואי לאו דקא מצטרף לענין טומאה ומחייב עליה לא איחייב עליה לענין שבת ומשום דקא מחשב ליה מחייב כי האי דסוף הזורק יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ארבע חטאות ואשם טמא שאכל חלב והוא נותר מן המוקדשין ביה"כ ר"מ אומר אם היתה שבת והוציא חייב אמרו לו אינו השם ואמרינן עלה אמאי הא אין דרך הוצאה בכך ומהדרינן כיון דאחשביה מחייב הכא נמי הכין או דלמא כל לענין שבת כגרוגרת בעינן. **א"ל ר"נ תנינא אבא שאול אמר שתי הלחם**

מסורת הש"ס עם הוספות

א) לעיל עו. זבחים מז., ב) לעיל פב., ג) [פסחים לג: ד"ה בכביצה], ד) שמיני פ"ט ה"א, ה) עיין תוס' לעיל סח ע"א ד"ה ואילו, ו) בחקתי פי"ב ה"ט, ז) [וע"ע תוס' פסחים לג: ד"ה לאימת ותוס' [נדה] יז: ד"ה אפילו].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה התם וכו' ושיעור למחשבתו שניה: (ב) ד"ה יש דיחוי וכו' לא מיחייב חטאת מי: (ג) תוס' ד"ה אי לענין וכו' דתניא מכל האוכל מלמד שמיטמא בכל שהוא:

גליון הש"ס

גמ' עד דאיכא כזית. עיין עירובין דף פ ע"ב תוס' ד"ה אגב: שם ותפחה ונמלך עליה. עי' מנחות דף נד ע"א תוס' ד"ה דמעיקרא: שם וצמקה ונמלך. עיין לעיל עו ע"א תוס' ד"ה ועוד: שם וכגון דאיכא פחות מכביצ' אוכלין. עיין משנה למלך פ"ד ה"א מהל' ט"א: תוס' ד"ה אי לענין. משמע דלא מקבל אוכל טומאה. עי' זבחים דף לא. תוס' ד"ה אר"א:

ליקוטי רש"י

שאין כשר להצניע. במסכת שבת כגון דם נדה או איסור (או) הנאה. ואין מצניעין כמוהו. שכשר הוא להצניעו אם היה [בו שיעור] אבל שיעורו של זה אין מועט הוא ואין אדם מצניעו להצניעו. ובא אחר והוציא. בשבת לר"ש חייב דמשום מלאכה ... [זבחים מז.]. אי לענין כביצה אוכלין בעינן. אוכל ומשקה מקבל טומאה בכל שהו אבל אין מטמא אחרים אלא אוכל כביצה ומשקה ברביעית והכי תניא בתורת כהנים מכל האוכל יכול יטמא לאחרים בכל שהוא תלמוד לומר אשר יאכל אוכל הנאכל בבת אחת והיינו כביצה דאמרינן בפרק יום הכפורים (יומא פ.) אין בית הבליעה מחזקת יותר מביצת תרנגולת ואוכל שמתחילין לקבל טומאה בעי כביצה [פסחים לג: עיין בתוס' כאן ושם].

הגהות וציונים

א] דפו"ר, כת"י אבל הכא (וכ"ה ברש"י). ב] עיין רש"ש שמגיה טומאה (במקום "שרץ") וד"ל ראשון לטומאה, עיי"ש: ג] צ"ל אי לא קפיד אלא רוצה בקיומו לא אלא כו' רש"ל (גליון): ד] [צ"ל דתני בסיפא שהרי הוא שם במשנה ואדרב"] בתוס' פ"ב דטבול יום ליתא וכ"ה ג"כ בתוס' פסחים שם ד"ה ה"ג רש"י] (גליון):

תלמוד בבלי <עוז והדר> - ג שבת תלמוד בבלי עמוד מס 193 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

יוצא בכזית לענין שבת נמי בכזית הכי השתא התם מדאפקיה חוץ לחומת העזרה איפסיל ליה ביוצא אשבת לא מיחייב עד דמפיק ליה לרה"ר הכא שבת וטומאה בהדי הדדי קאתיין: חזר והכניסו אינו חייב אלא כשיעורו: פשיטא אמר אביי הכא במאי עסקינן כגון שזרקו לאוצר ומקומו ניכר מהו דתימא כיון דמקומו ניכר במילתיה קמייתא קאי קמ"ל מדזרקיה לאוצר בטולי בטליה: **מתני'** [א]המוציא אוכלין ונתנן על האסקופה בין שחזר והוציאן בין שהוציאן אחר פטור מפני שלא עשה מלאכתו בבת אחת קופה שהיא מליאה פירות ונתנה על אסקופה החיצונה אע"פ שרוב פירות מבחוץ פטור עד שיוציא את כל הקופה: **גמ'** האי אסקופה מאי אילימא אסקופ' רה"ר[א] פטור הא קא מפיק מרה"י לרה"ר אלא אסקופה רה"י בין שחזר והוציאן בין שהוציאן אחר [ב] פטור הא קא מפיק מרה"י לרה"ר [ב]אלא אסקופה כרמלית והא קמ"ל טעמא דנח בכרמלית הא לא נח בכרמלית מיחייב מתני' דלא כבן עזאי דתניא [ג]המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב ובן עזאי פוטר: [ג]קופה שהיא מליאה כו': אמר חזקיה לא שנו אלא בקופה מליאה קישואין ודלועין אבל מליאה חרדל חייב אלמא קסבר אגד כלי לא שמיה אגד ור' יוחנן אמר [ד]אפי' מליאה חרדל פטור אלמא קסבר אגד כלי שמיה אגד א"ר זירא מתני' דלא כחזקיה דיקא ודלא כר' יוחנן דיקא כחזקיה לא דיקא דקתני עד שיוציא את כל הקופה טעמא דכל הקופה הא כל הפירות פטור אלמא קסבר אגד כלי שמיה אגד כרבי יוחנן לא דיקא דקתני אע"פ שרוב פירות בחוץ טעמא דרוב פירות הא כל פירות אע"ג דאגידא קופה מגואי חייב אלמא קסבר אגד כלי לא שמיה אגד ואלא קשיא חזקיה מתרץ לטעמי' ור' יוחנן מתרץ לטעמיה חזקיה מתרץ לטעמיה עד שיוציא את כל הקופה בד"א בקופה מליאה קישואין ודלועין אבל מליאה חרדל נעשה כמי שהוציא את כל הקופה וחייב ר"י מתרץ לטעמיה אע"פ שרוב פירות בחוץ ולא רוב פירות בלבד אלא אפילו כל פירות[י] פטור עד שיוציא את כל הקופה מיתיבי המוציא קופת הרוכלין[כ] ונתנה על אסקופה החיצונה אע"פ שרוב מינין בחוץ פטור עד שיוציא את כל הקופה קס"ד בצררי קשיא לחזקיה אמר לך חזקיה הכא במאי עסקינן באורנסי מתיב רב ביבי בר אביי [ה]הגונב כיס[ל] בשבת חייב שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת [ו]היה מגרר ויוצא פטור שהרי איסור גניבה ואיסור שבת באין כאחד ואי סלקא דעתך אגד כלי שמיה אגד קדים ליה איסור גניבה לאיסור שבת אי דאפקיה דרך פיו הכי נמי הכא במאי עסקינן דאפקיה דרך שוליו והאיכא מקום חלמה

דאי

רש"י

[ס]שיעורן כגרוגרת. אם הוציאן לרה"ר בשבת: ואמאי לימא. בכזית מיחייב דהא חשיבה הוצאה לענין איפסולי ביוצא דאי אכליה הוה עובר בלאו דכל שבקודש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו[ו] ואכילה בכזית: חוץ לחומת עזרה. להיקף החיל שלפני עזרת נשים או לעזרת נשים שהיא בחיל[ז]: בהדי הדדי אתיין. דעד דאתנה ונצטרף עם השאר (לא קבל טומאתו מן האויר דהא[ח]) לא הוי ביה שיעור: פשיטא. כיון דלא זרעיה בטליה ממחשבה קמייתא והוה ליה ככל אדם: אמר אביי. מתניתין בשלא נמלך עליו בפירוש אלא שזרקו לאוצר עם פירותיו וזהו ביטול מחשבה מדלא אצנעיה לחודיה ולמיתנייה איצטריך כגון שמקומו ניכר שלא נתערב יפה עם השאר והרי הוא ניכר ביניהם: מ"ד כיון דמקומו ניכר במילתא קמייתא קאי. דהוה ליה כמאן דאצנעיה לחודיה: ה"ג קמ"ל מדזרקיה לאוצר בטולי בטליה: מתני' על האסקופה. בגמרא מוקי לה באסקופה כרמלית: מלאכתו בבת אחת. עקירה ממקום חיוב והנחה במקום חיוב (א) [והכא] הוה ליה עקירה ממקום חיוב והנחה במקום פטור והדר עקירה ממקום פטור ואנחיה במקום חיוב: עד שיוציא. כלומר אלא אם כן הוציא בראשונה כל הקופה. ובגמ' מפרש לה: גמ' אי נימא איסקופה רה"ר. כגון גבוהה ט' ורחבה ארבעה (ב) ורבים מכתפין עליו דחזיא לרבים לכתופי כדאמר בפ"ק (דף ח.): רשות היחיד. גבוהה י' ורחבה ד' כי חזר והוציאה ליחייב דאיכא עקירה מרה"י והנחה ברה"ר: אלא אסקופה כרמלית. מג' ועד ט' [ולא ט' בכלל[מ]] ואינה מקורה ורחבה ד': הא לא נח מיחייב. ואע"ג דהעבירו דרך כרמלית ולא אמר מהלך כעומד דמי ואיכא הנחת גופו דהוי כהנחת חפץ: מחנות. רה"י: פלטיא. רה"ר: סטיו. מקום מוקף איצטבאות ליסב והוא כרמלית דלא בקעי ביה רבים להדיא: קישואין ודילועין. שהן ארוכין ועדיין יש מהם בפנים וכל מה דאגיד לגואי כל דהו לאו הוצאה היא: אבל מליאה חרדל. שהרי יש ממנו כולן[ס] בחוץ אע"פ שעל ידי הכלי הוא נאגד לצד פנים חייב דאגד כלי לא שמיה אגד לומר לא יצא כולו ועדיין אגדו בידו[י] בפנים. וזהו לשון הש"ס לענין שבת כל כמה דלא נפיק ליה כוליה קרי ליה אגוד דאגודו שייך[כ] לגבי רשות קמא: בד"א. דעד שיוציא את כל הקופה: במליאה קישואין. שהן ממלאין באורכן את כל רוחב הקופה וכל כמה דלא נפק כולה קופה לא נפיק אינהו (ג): ר' יוחנן מתרץ לטעמיה. תרתי קתני מתני' לא זו אף זו דסיפא [מוכחא[ל]] דקתני כל הקופה ולא קתני כל הפירות והכי קאמר אף על פי שרוב הפירות מבחוץ או אפילו כל הפירות מבחוץ נמי פטור עד שיוציא כל הקופה: רוכלין. מוכרי בשמים: קס"ד בצררי. שהיו בה צרור[מ] של בשמים שחוקין דכי אפקה למקצת קופה נפיק בההיא פורתא כמה צרורות כולן וקתני פטור אלמא אגד כלי שמיה אגד: באורנסי. אגודות שרשין ארוכין או קנה או קילופה[נ] של קנמון שהן ארוכין: הגונב כיס בשבת חייב. בתשלומין ואע"פ שנדון בנפשו שכבר נתחייב בגניבה בשעה שהגביה הכיס בבית הבעלים: היה מגרר ויוצא. שלא קנאה בהגבהה אלא בהוצאה מבית הבעלים: פטור. מתשלומין: שהרי איסור שבת כו'. ובכתובות פריך אי דאפקיה לרה"ר איסור גניבה ליכא דרשות הרבים לאו מקום קנייה היא ומוקי לה בצדי רה"ר אי נמי שצירף ידו למטה מג' וקבלה: קדים ליה איסור גניבה לאיסור שבת. דכיון שהוציאו מקצתו קנה כל המעות שמבחוץ שיכול להוציאו דרך פיו ולענין שבת מפטר דאגידי גבי רשות היחיד על ידי הכלי: דרך שוליו. וכיון דלא מצי למשקל לא קני בהגבהתו[ס]: הא איכא מקום חלמה. מקום התפירה שיכול לקרוע ולהוציא. חלמה שולדור"א כמו בהעור והרוטב (חולין קכג:) שאני עור דתלים:

מפקע

תוספות

[פ]אתון בהדי הדדי ודוקא נקט כזית תרומה דאיכא איסור לאוכלו בטומאה אבל פחות מכזית לא וכן כזית חולין כיון דאין איסור לאוכלו בטומאה לא שייך לומר מיגו דמצטרף לענין טומאה מצטרף לענין שבת וא"ת מ"ש כזית תרומה מחצי זית דהא בתרומה טמאה ליכא אלא עשה כדמוכח בהערל (יבמות דף עג:) דהאוכלה בטומאת עצמה אינו לוקה וחצי זית נמי הא קי"ל כר' יוחנן דחצי שיעור אסור מן התורה (יומא עד.) וי"ל דמ"מ כזית חמיר טפי שהרי זית הוא שיעור ללקות עליו בכל מקום ודוקא לבית טמא אבל לבית טהור לא אע"ג דחשיב ללקות עליו זר האוכלו מש"ה לא חשיב בפחות מגרוגרת כיון דאיסור זרות לא בא ע"י הוצאה זו: [צ]**פחות** מכביצה אוכלין. ה"ה דה"מ למימר דאיכא כביצה אוכלין שאין הם צריכין לצירוף וכזית לבד צריך לצירופן א"כ אור"י דנקט דוקא פחות מכביצה אבל כביצה אפשר דאין מצטרף כיון שקודם צירוף כבר מטמא דילמא שבע לה טומאה דבעיא היא בהקומץ רבה (מנחות כד.) גבי עשרון שחלקו ונטמא אחד מהן והניחו בכלי ונגע טבול יום בטמא מהו מי אמר שבע לה טומאה ולא נטמא הטהור אע"ג דאם היו שניהם טהורים ונגע טבול יום באחד מהן שניהם טמאין דכלי מצרף מה שבתוכו לקדש השתא דשבע לה טומאה לא מצטריף או דילמא לא אמרי' שבע לה טומאה ומשום דהשתא מספקא לן נקט פחות מכביצה: **קס"ד** בצררי קשיא לחזקיה. ולימא ליה ממתני' משום דהתם קופת הרוכלים אית ביה צררי וכ"מ מדקתני ובה מינין הרבה ומשני באורנסי[ק] ובה מינין הרבה אורחא דמילתא נקט וכל המינין ארוכים:

דאי

עין משפט נר מצוה

ז א ב מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה יד:
ח ג ד מיי' פי"ב מהל' שבת הלכה יא:
ט ה מיי' פ"ג מהל' גניבה הל' ב טוש"ע ח"מ סי' שנא:
י ו מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה יא:

רב נסים גאון

התם מדאפקיה חוץ לחומת העזרה איפסיל ליה ביוצא. עיקר זה בתורת כהנים שכל היוצא מן הקדשים חוץ למחיצתו נפסל וישרף באש כמו שנאמר בפירוש פסוק (ויקרא ז) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף אין לי טעון שריפה אלא הטמא והנותר ומנין לנשחטה בלילה ושנשפך דמה חוץ לקלעים הלן והיוצא ת"ל לא יאכל כי קודש הוא כל שהוא קודש [פסול] טעון שריפה הבשר לרבות בשר הפנימי שהוא מותר והלא דין הוא הואיל והטמא פסול והיוצא פסול מה הטמא אם נטמא מקצתו כולו פסול אף היוצא אם יצא מקצתו יהא כולו פסול ת"ל והבשר לרבות בשר הפנימי שהוא מותר מיכן אמרו אבר שיצא מקצתו חוץ לחומה בפסחים חותך עד שמגיע לעצם וקולף עד לפרק ומתירו מן הפרק ובמקדשין גורד כל מקום שהוא יוצא שאין בהם [משום] שבירת העצם. ובפרק כיצד צולין את הפסח (פסחים דף פב) שנינו הפסח שיצא או שנטמא ישרף מיד ואמרו בתלמוד בשלמא נטמא דכתיב והבשר אשר יגע בכל טמא אלא יוצא מנלן אלא כל שפסולו בקודש בשרפה הלכתא גמירי לה:

המוציא

רבינו חננאל

ולחם הפנים שיעורן כגרוגרת. וקא דייק מינה רב נחמן דהא מפיק מן המקדש בשבת שתי הלחם ולחם הפנים אע"ג דמפסיל לענין יוצא בכזית לא קא מחייב לענין שבת בשבת עד דהוי כגרוגרת ואם איתא דכיון דאחשביה מיחייב ואע"ג דפחות משיעור הוה מחייב בשבת על כזית בהוצאת שתי הלחם ולחם הפנים. ואהדר ליה רבא הכי השתא התם מדאפקיה חוץ לחומת עזרה איפסיל ליה ביוצא ועדיין לא מחייב ליה לענין שבת כל עיקר עד דמפיק ליה לרה"ר אבל הכא לענין האי בעיא דהוא זרק כזית תרומה לבית טמא להשלים אוכל לכביצה שבת וטומאה בהדי הדדי קא אתיין ולא איפשיט: חזר והכניסו אינו חייב אלא כשיעור. מידעם דאחשביה והצניעו ואפקיה לצורך ואע"ג דלית ביה כשיעור הוצאה מחייב עליה כד מפיק ליה בשבת אי לא איכוין ליה כשיעור צורכיה וחזר והכניסן בחול אם חזר אח"כ לשבת אחרת והוציאו סתם לא מחייב עליה עד דהוי ביה כשיעור הוצאה אא"כ הוא שחזר והכניסו בתורת מצניע אבל אם הכניסו סתם כגון שזרקו לאוצר אע"פ שישנו (בו) [מקומו] ניכר הוא לא אמרינן כיון שהוא מכיר את מקומו במלתיה קאי וחייב על הוצאתו אלא בטוליה בטליה להיא הצנעה קמייתא ודיניה בכל מידעם דלא מחייב עליה אלא בשיעורו: **מתני' המוציא אוכלין ונתנן על האסקופה.** אם האסקופה שנתן עליה רה"ר [חייב] ואם רשות היחיד פטור הא אם חזר והוציאן ממנה לרה"ר חייב [אבל אם האסקופה כרמלית היא דרה"ר עומדת לפניה אם נחו האוכלין בכרמלית וחזר ועקרן מכרמלית והוציאן לרה"ר פטור] אבל אם לא נחו בכרמלית אע"פ שעברו מרה"י לרה"י דרך כרמלית חייב. **ואשמעינן** מתניתין דלא כבן עזאי דתניא המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב ובן עזאי פוטר. וחוקי האסקופה מפורשין בגמ' דיציאות השבת היכי הויא רה"ר והיכי הויא רה"י והיכי הויא כרמלית. **קופה שהיא מליאה פירות** ונתנה על האסקופה החיצונה אע"פ שרוב פירות מבחוץ פטור עד שיוציא את כל הקופה. **סבר חזקיה בקופה של קישואין ושל דלועין מתני'.** שעדיין מקצת כל קישות וכל דלעת בפנים ולא נתקם מבפנים לחוץ אבל קופה שהיא מלאה פירות אחרים כגון אגודים ושקדים ותאנים ורמונים וכיוצא בהן וכ"ש חרדל כיון שיש מן הפירות גופן מה שיצא כולן לחוץ יש בו שיעור גרוגרת חייב ואע"פ שהן בתוך הכלי ומקצת הכלי עדיין בפנים ויכול למושכו לפנים ולהכניסו וממילא מה שהוא בחוץ נמשך עם הקופה תכנס אע"פ שלא נגע בו אלמא קסבר חזקיה אגד כלי לאו שמיה אגד ואית ליה למידק מן מתניתין הדין א"ר זירא דתנן אע"פ שרוב פירות מבחוץ פטור רובה של קישות ורובה של דלעת אבל אם הקישות כולה או הגרוגרת כולה בחוץ חייב ואע"פ שהוא בתוך הכלי ומקצת הכלי בפנים. ור' יוחנן סבר **אפילו קופה מליאה חרדל** ויצא רובה לחוץ כיון שהוא מפורצת ואית ליה גדפאני איגד כלי שמיה איגד ועדיין אגודה היא לפנים ופטור עד שתנתק כולה לחוץ ודייק מן מתניתין כדר' זירא עד שיוציא את כל הקופה הא אם הוציא כל הפירות פטור וחזקיה מתרץ לה למתני' כטעמיה ור' יוחנן מתרץ לה כטעמיה. **ומותבינן** לחזקיה המוציא קופת הרוכלין ונתנה על האסקופה החיצונה אע"פ שרוב מינין מבחוץ פטור עד שיוציא את כל הקופה קס"ד דאית בקופת הרוכלים חפצים קטנים כגון חוליות ומרגליות או כיוצא בהן דציידין בצררי וקאמר אע"פ שרובי הצרורות מבחוץ פטור מפני שאגד כלי [שמיה] אגד עד שיוציא כל הקופה. **ופריקנא** אמר לך חזקיה לית בה בהאי קופה צררי דדמי לאגודים ותאנים ולחרדל אלא הני מינין דאית בה אורנסי וכיוצא בהן שהן דומין לקישואין ולדלועין שכל אחד מהן נותר ממנו כלום בפנים ובלשון ארמי שנודע עכשיו בינותינו אין אנן יודעין [מהו] אורנסי אלא עצים או קנים שעושין אותן לכרוך עליהן צמר או פשתן והאשה נושאה אותן בידה ומושכה מהן וצריא מיניה חוטי לפילכא תמצאו אלו הוי בה בקופת הרוכלים ויש להן ארך כקישואין ודלועין. **מיתיבי** רב ביבי בר אביי הגונב כיס בשבת חייב שכבר נתחייב בגנבה (ואבדה) קודם שבא לידי איסור שבת היה מגרר

מסורת הש"ס עם הוספות

א) לעיל ה:, ב) ב"ב פו. סנהדרין עב. כתובות לא. [תוספ' דב"ק פ"ט], ג) מכות יח סוע"א.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מלאכתו וכו' במקום חיוב אבל הכא להוו[צ] ליה: (ב) ד"ה אי נימא וכו' ארבעה. נ"ב ע"ל בפ"ק דף ח ע"א פי' רש"י דלא בעי' ד' אלא בין רחב בין קצר: (ג) ד"ה במלאה קישואין וכו' אינהו כולהו הס"ד:

גליון הש"ס

גמ' אלמא קסבר אגד כלי שמיה אגד. עי' פסחים דף פה ע"ב תוד"ה בנגררין: שם אי דאפקיה דרך פיו ה"נ. עי' בהרא"ש פ"א דב"מ סימן כג:

הגהות וציונים

א] בכת"י נוסף אמאי: ב] כת"י כל הפירות: ג] צ"ל המוציא קופת הרוכלין ובה מינין הרבה ונתנה כו'. חילופי גרסאות (גליון): ד] בתוספתא איתא והוציא בשבת (דבש תמר): ה] שייך מעב"ל (גליון): ו] החת"ס מגיה שלפני עזרת ישראל או לעזרת נשים שהיא בחול: ז] רש"ל מ"ז ואינו מוכרח די"ל דקאי אקבלת טומאה לטמא אחרים ועי' במהרש"א (גליון): ח] ע"פ המהרש"ל: ט] נדצ"ל כולו (בארות המים): י] "בידו" לכאורה מיותר: כ] אגוד משום דאגוד ושייך (כת"י וכ"ה בנמוק"י): ל] ע"פ המהרש"ל, וכ"ה בכת"י: מ] צ"ל צרורות (רש"ש) וכ"ה בכת"י: נ] בכת"י קליפה: ס] נראה להגיה בהמשכתו (רש"ש) ובמנחם משיב נפש כתב דא"צ להגיה, ודי"ל אפילו בהגבהתו למאי דמוקי לה בצירף ידו וכ"ש במשיכתו למאי דמוקי לה בצדי רה"ר: ע] שייך מע"ל (גליון): פ] יש להוסיף ודקתני (באה"מ): צ] כ"ה בדפו"י "דהוו" ואינו מהב"ח, ולכאו' גם להב"ח צ"ל כלפנינו "הוה" ליה:

ליקוטי רש"י

[נדפס בסוף המסכת]

הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

יא א ב מיי׳ פי״ג מהל׳ שבת הלכה ו:
יב ג מיי׳ פי״ב שם הלכה יב:
יג: יג ד שם הלכה יג:
יד ה שם הלכה יד:

רב נסים גאון

המוציא בין בימינו בין בשמאלו בתוך חיקו ועל כתיפו חייב שכן משא בני קהת. בגמ׳ דבני מערבא מפרש כתי׳ ופקדת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וגו׳ שמן המאור בימינו וקטורת הסמים בשמאלו ומנחת החמיד של יום תלויה בזרועו שמן המשחה איכן היה נתון ר׳ אבין בש״ר אלעזר כמין צלוחית קטנה היתה תלויה באפונדתו: מה משכן עשר אף מזבח עשר אמות. בפרק מבוי (עירובין דף כ:) אמרו איבעיא אימא כי כתי׳ קלעים חמש עשרה אמה לכתף בגובהה הוא דכתי׳ גובהה והא כתי׳ וקומה חמש אמות ההוא משפת מזבח ולמעלה כדי שלא יהא כהן עומד ועבודה בידו והעם רואין אותו מבחוץ נחבאר כבר שהמזבח יש בגבהו ״ אמות ובמסכת זבחים בפרק קדשי קדשים (דף נט) אמרו ר׳ יהודה לטעמיה דאמר מזבח חמשה נמי גדול הוה דתניא ה׳ אמות אורך וה׳ אמות רוחב רבוע יהיה דברים ככתבן דברי ר׳ יוסי ר׳ יהודה אומר נאמר כאן רבוע ונאמר להלן ברובע מה להלן מאמצעיתו הוא מודד אף כאן מאמצעיתו הוא מודד כולה ד׳ יוסי כי גמיר גזירה שוה בגובהה גמיר דתניא ושלש אמות קומתו במשכה ושלש אמות קומתו דברים ככתבן דברי ר׳ יהודה ר׳ יוסי אומר נאמר כאן רבוע ונאמר להלן במזבח החדש רבוע מה להלן גובהו כשנים ברוחבו אף כאן גובהו בשנים ברוחבו הא מה אני מקיים קומה חמש אמות משפת סובב ולמעלה: דאמר מר אין השכינה שורה אלא על חכם ועשיר. עיקר דיליה במסכת נדרים בפרק אין בין מדר הנאה מחבירו (דף לח) א״ר יוחנן אין הקב״ה משרה שכינתו אלא על חכם גבור ועשיר ועניו ומנלן ממשה דכתיב (שמות ג) ויפרוש את האהל על המשכן ואמר מר משה פרשו וכתיב (שמות כה) עשר אמות ארך הקרש אימא דאורך וקטין אלא מן הדין קרא דכתיב (דברים ט) ואתפש בשני הלוחות ותניא אורכן ו׳ ורחבן ו׳ ועוביין ו׳. עשיר דכתיב

רבינו חננאל

ויוצא מגרר ויוצא פטור שאיסור שבת ואיסור גניבה באין כאחד. ועיקר הא מלתא שכל המתחייב בנפשו פטור מן התשלומין אבל אם נתחייב בתשלומין קודם שיתחייב בנפשו לא מיפטר. וכי אמר ר׳ אבין (כתובות לא) הזורק חץ מתחלת ארבע לסוף ארבע וקרע שיראין בהליכתו

ב) לעיל כ, ב) נקמן נ״, ג) [מכות טז:], ד) מלרס לב. [מכות׳ מד.], ה) מיומנין ד: סוכה דף ד: [סנהדרין ז.], ו) [מ״ב כו:], ז) מלרס לה. [ס״ה היטב ומנה ליתכ], ח) נקמן קמד: [מיומנין כה. כט:], ט) קידושין דף ו., י) כאן, יא) במדבר ד טז, יב) עיין תוס׳ לעיל ד ע״א ד״ה אבל למטה ובבלילין הש״ס לדעק״א שם, יג) לקמן עמוד ב (ועי״ש ברש״ש), יד) מפורש בתוס׳ מנחות לז ע״א ד״ה קיבורת, טו) [וע״ע תוס׳ מנחות לו. ד״ה קיבוהו ותוס׳ מועק קו: ד״ה אמר רב ותוס׳ ערכין יט. ד״ה מרפקו ותוס׳ נדה ל: ד״ה אין], טז) והובא לקמן קב ע״א, יז) ט, יד (פי׳ בתרגום שני ע״י״ש), יח) וכפ ד״ה והכותן], יט) [וע״ע תוס׳ מיומנין מה: ד״ה גופו ותוס׳ פסחים קט: ד״ה בגופו].

(א) גמ׳ דכתיב אשר על המשכן: (ב) רש״י ד״ה ומכלכל וכו׳ להוליכו. נ״ב פי׳ למס: (ג) תוס׳ ד״ה במרפקו הוא שקורין קודי״ל. נ״ב נקמן נמ״פ בפרה דף קד ע״ב פירש״י גופיה מרפקו מלעילי ידיו פ״ש: (ד) בא״ד ומחל מזוזע וד׳ נמחק: (ה) ד״ה למיסמכו וכו׳ דראשיהם סיו:

[מתש״ר גמרא מכאן אתה למד גובהן של לויים עשר אמות. ע׳ נדרות נ ע״ב פסיקת״ר ד״ס משם כתם טוי וכו׳]: תוס׳ ד״ה ורמי דאביי וכו׳ קים ליה. כעין זה בתוס׳ לעיל דף ע ע״ב ד״ה הם לן וכ״ל:

א) וְקַלְעֵי הֶחָצֵר וְאֶת מָסַךְ פֶּתַח הֶחָצֵר אֲשֶׁר עַל הַמִּשְׁכָּן וְעַל הַמִּזְבֵּחַ סָּבִיב וְאֶת מֵיתָרֵיהֶן לְכָל עֲבֹדָתוֹ: [במדבר ג, כו]

ב) עָשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקָּרֶשׁ וְאַמָּה וַחֲצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקָּרֶשׁ הָאֶחָד: [שמות כו, טז]

ג) וַיִּפְרֹשׂ אֶת הָאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן וַיָּשֶׂם אֶת מִכְסֵה הָאֹהֶל עָלָיו מִלְמָעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה: [שמות מ, יט]

[נדפס בסוף המסכת]

מ) בדפו״ר ובמשניות כתיפו: ס) פי׳ בין אצילי ידיו (גליון): ע) [גירסת הערוך (ערך חפת) ובחפת] (גליון) וכ״ה גירסת הרי״ף: פ) רבי אלעזר (דפו״ר): צ) בכת״י ותיבעל דעתן (ק״ס): ק) בכת״י נוסף כולה: ר) יש להוסיף דכתיב (בארות המים): ש) ע״פ מהרש״ל: ת) בירושלמי הגירסא שמן אחד בימינו ושמן אחד בשמאלו וכו׳ ע״ש, וכן התניתיה כמעט כל הראשונים, והנה מה דנקט לפי זה משנתינו ״שכן משא בני קהת״ קאי גם על ״אלעזר״ שגם הוא מבני קהת, ועיין רש״ש שגירסת הש״ס איתא בילקוט (ב״ש): א׳ ל״ל תילתא: ב) ל״ל נישא (רש״ש) וכ״ה בכת״י: ג) בכת״י נוסף האהל על המשכן: ד) יש להוסיף משקל ידי (כ״ה בגמרא שם): ה) לפנינו שם האציל אבל בכת״י ורפו״י שם הגי׳ העציל כתוס׳: ו) צ״ל ברפיקו (רש״ש): ז) נדצ״ל כמו כן (באה״מ):

דאי בעי מפקע ליה ושקיל בנסכא וכיון דאיכא שנצין מפיק ליה עד פומיה ושרי ושקיל ושנצין אגידי מגואי דליכא שנצין ואיבעיא אימא דאית ליה ומכרכי עילויה וכן אמר רבא לא שנו אלא בקופה מלאה קישואין ודלועין אבל מלאה חרדל חייב אלמא קסבר אגד כלי לא שמיה אגד אבי אמר אפילו מלאה חרדל פטור אלמא קסבר אגד כלי שמיה אגד קם רבא בשיטתיה דאביי ורמי דאביי אדאביי ורמי דרבא אדרבא דאיתמר המוציא פירות לחרה״ר אבי אמר ביד חייב בכלי פטור ורבא אמר ביד פטור בכלי חייב איפוך אביד חייב והתנן פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה או שנתן לתוכה והכניס שניהן פטורין התם למעלה מג׳ הכא למטה מג׳: מתני׳ המוציא בין בימינו בין בשמאלו בתוך חיקו או על כתיפו חייב שכן משא בני קהת כלאחר ידו ברגלו בפיו ובמרפקו באזנו ובשערו ובפונדתו ופיה למטה בין פונדתו לחלוקו ובשפת חלוקו במנעלו בסנדלו פטור שלא הוציא כדרך המוציאין: גמ׳ אמר ר״א המוציא משאוי למעלה מעשרה טפחים חייב שכן משא בני קהת ומשא בני קהת מנלן דכתיב ועל המשכן ועל המזבח סביב מקיש מזבח למשכן מה משכן אמות אף מזבח אמות ומשכן גופיה מנלן דכתיב עשר אמות אורך הקרש וכתיב ויפרוש את האהל על המשכן ואמר רב משה רבינו פרשו מבאן אתה למד גובהן של לויים עשר אמות וגמירי דכל טונא דמידלי במוטות תילתא מלעיל ותרי תילתי מלתחת אישתכח דהוה מידלי טובא ואיבעית אימא מארון דאמר מר ארון תשעה וכפורת טפח הרי כאן וגמירי דכל טונא דמידלי במוטות תילתא מלעיל ותרי תילתי מלרע אישתכח דלמעלה מי׳ הוה קאי וליגמר ממשה דילמא משה שאני דאמר מר אין השכינה שורה אלא על חכם גבור ועשיר ובעל קומה אמר רב משום רבי חייא המוציא משאוי בשבת על ראשו חייב חטאת שכן אנשי הוצל עושין כן ואנשי הוצל רובא דעלמא אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב משום רבי חייא אחד מבני הוצל שהוציא משוי על ראשו בשבת חייב שכן בני עירו עושין כן ותיבטל דעתו אצל כל אדם אלא אי איתמר הכי איתמר המוציא משוי על ראשו פטור ואת״ל

דאי בעי מפקע ליה ושקיל בנסכא וכיון דאיכא שנצין מפיק ליה עד פומיה ושרי ושקיל ושנצין אגידי מגואי דליכא שנצין ואיבעיא אימא דאית ליה ומכרכי עילויה וכן אמר רבא לא שנו אלא בקופה מלאה קישואין ודלועין אבל מלאה חרדל חייב אלמא קסבר אגד כלי לא שמיה אגד אבי אמר אפילו מלאה חרדל פטור אלמא קסבר אגד כלי שמיה אגד קם רבא בשיטתיה דאביי ורמי דאביי אדאביי ורמי דרבא אדרבא דאיתמר המוציא פירות לחרה״ר אבי אמר ביד חייב בכלי פטור ורבא אמר ביד פטור בכלי חייב איפוך אביד חייב והתנן פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה או שנתן לתוכה והכניס שניהן פטורין התם למעלה מג׳ הכא למטה מג׳: מתני׳ המוציא בין בימינו בין בשמאלו בתוך חיקו או על כתיפו חייב שכן משא בני קהת כלאחר ידו ברגלו בפיו ובמרפקו באזנו ובשערו ובפונדתו ופיה למטה בין פונדתו לחלוקו ובשפת חלוקו במנעלו בסנדלו פטור שלא הוציא כדרך המוציאין: גמ׳ אמר ר״א המוציא משאוי למעלה מי׳ מעשרה טפחים חייב שכן משא בני קהת ומשא בני קהת מנלן דכתיב ועל המשכן ועל המזבח סביב מקיש מזבח למשכן מה משכן אמות אף מזבח אמות ומשכן גופיה מנלן דכתיב עשר אמות אורך הקרש וכתיב ויפרוש את האהל על המשכן ואמר רב משה רבינו פרשו מבאן אתה למד גובהן של לויים עשר אמות וגמירי דכל טונא דמידלי במוטות תילתא מלעיל ותרי תילתי מלרע אישתכח דלמעלה מי׳ הוה קאי וליגמר ממשה דילמא משה שאני דאמר מר אין השכינה שורה אלא על חכם גבור ועשיר ובעל קומה אמר רב משום רבי חייא המוציא משאוי בשבת על ראשו חייב חטאת שכן אנשי הוצל עושין כן ואנשי הוצל רובא דעלמא אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב משום רבי חייא אחד מבני הוצל שהוציא משוי על ראשו בשבת חייב שכן בני עירו עושין כן ותיבטל דעתו אצל כל אדם אלא אי איתמר הכי איתמר המוציא משוי על ראשו פטור ואת״ל

גמר לה ר׳ אלעזר: אשתכח דלמעלה מי׳ קאי. טופח מפילו מן גופהן של לויים גמ׳ ג׳ אמות כמותו הרי י״ח טפחים ומרזן מינו למטה מכמפותיהן גמ׳ ו׳ טפחים וז׳ טפחים דגבוה י׳ ויותר: ולימגמר ממשה. פטרפס המשכן ומנמ׳ דגובהן של לויים עשר אמות ונילף מלויים ומשה מהמשכן דאמר מר. במסכת נדרים: אנשי הוצל. היו נוטלין כדי מיס ויין על לסמיהן ומין מומחה מוסס בידיס: מתני׳

גריך מרבע אמות והא לתמרין במי שהוליכוהו (עירובין דף מח.) למקומו של מלס מרבע אמות שהיו כשפופטו ידו למעלה מרמנו: ומתי׳

פטור שעקירה צורך הנחה היא אותיב שם רב ביבי בר אביי כי הא תשובה דקא מותיב מהא מתניתא הגוב כיס בשבת ופריקו ליה וה״ק מותיב ליה למאן דאמר אגד אגד מהא מתניתא וקאמר ליה (את) [אם] אמרת מעות המונחים בכיס ופירות המונחים בקופה אע״פ שהוציא מקצת כיס ומקצת הקופה וכבר יצאו מעות הרבה ופירות הרבה לחוץ כיון שאגודים בכיס ומקצת הכיס בפנים פטור והכא קתני היה מגרר ויוצא מגרר ויוצא פטור שהרי איסור שבת ואיסור גניבה באין כאחד ואי הוה אגד כלי שמיה אגד היה זה מתחייב בגניבה קודם שיגיע לידי איסור שבת דמן כד מפיק פורתא מן הכלי לחוץ נתחייב בגניבה דאי בעי שרי ושקיל ולדבריך עדיין לא בא לידי איסור שבת שהרי לא הוציא את כל הכיס וכיון שהוא בא לכלל איסור שבת בהוצאת מקצת הכיס שהרי הגניבה והשבת באין כאחד תיובתא דר׳ יוחנן. ופרקינן אמר לך ר׳ יוחנן אי אפקר ליכיס דרך פיו הכי נמי דמחייב שהרי נתחייב בגניבה קודם שיבוא לידי איסור שבת והוא מתניתין לא אתאמרא אלא בדאפקריה לכיס דרך שוליו דלא מצי למשקל מיניה מידעם עד דמפיק ליה לכוליה ובהכוך גבוה ואיסור שבת באין כאחד. והדר אשקינן ליה לר׳ יוחנן והא איכא חלאמא. שהוא המקום התפור בשולי הכיס דאי ניתה ליה מפקע לה וחזרק או בפתח דוכתא מן חלאמא דרך שוליו של כיס ושקול מיניה. ופריק ר׳ יוחנן שאם מעות יש בכיס דמעבד הכי דאי מחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת ולא בהכוך עסיק בהא מתניתא אי לאמת (הא בריישא בכי הא דאית ביה שבא) דלא מצי למשקל מיניה מקצת עד מפיק ליה לכוליה ולא מחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת. והדר מקשינן והאיכא שנציא. ומפרקינן בדליכא ואי בעית אימא